HebrewBooks.org ©Moznaim Publishers. No commercial use allowed.

ה"ג **וכיון נמי אע"ג דלא גבוה עשרה כיון דקביע הוי אוהלא דלא גרע מקינופות.** והך מלתא שמעתא בתפי נפשה הוא דלא תימא בית כסילה דאי לא גבוה לישתרי להוציא ראשו חוץ לחלון: **כילא חתנים.** אינה כשאר כילה ואין עושין לה גג והיא סביבות המטה וגגה משופע כשל נקליטין: **ליהוי לקינופות.** וליפסלא אף בפחות מי': **לגבי קינופות לא קביעי.** לחשוב כמותה ליפסול אף בפחות מי': **לגבי כילה קביעי.** הלכך איכא פסלי בי' אפילו אית להו גג וכילה לא פסלה אפילו בי' כי אית לה גג: **רי' יהודה.** לקמן מפרש בפרק הישן: **נוהגים היינו ישנים תחת המטה.** דמטה לגבי סוכה אהל ערלי הוא שמסלקין אותה ממקום למקום: **דלגבה עשויה.** לשכב על גבה ולא תחתיה להיות לו אהל הלכך לאו שם אהל עליה וטעמא לאו משום ערלי הוא אלא לאו שמה אהל: **אבל כילה דלתוכה עשויה.** ולאהל הלכך שם אהל עליה ואע"ג דערלי הוא לא מיפקע שמיה קמ"ל רבה דטעמא דרבי יהודה התם כו': **מתני' הדלה.** טרלי"ד בלע"ז: **קיסום.** איר"ל בלע"ז והוא גדלה כגפן: **פסולה.** שאין מסككין במחובר דאמר מר (דף יב.) בחספך מגרגך ומיקבך בפסולת גורן ויקב הכתוב מדבר: **הרבה מהן.** ומבטלן ברוב: **או שקצצן.** אף לאחר שסككה בהן ולא אמרינן תחילת עשייתה בפסול ופסולה: **זה הכלל כו'.** בגמרא [ע"ב] יליף לה: **ואין גידולו מן הארץ.** כגון עורות בהמה ואפילו לא מקבלי טומאה כגון שמחוסרין מלאכה: **גמ' ויפיב.** רב יוסף וקאמר הכי הא דתנן או שקצצן כשרה אמר רב עלא נהי דאין צריך לחזור ולסותרה כולה אבל צריך הוא לנענע קצת אותם שהוסككו במחובר לאחר קיצתן דתהוי להו הך נעשייה דאי לא פסולה משום תעשה ולא מן העשוי [שם] דהכי משמע סוכות תעשה כשאתה עושה אותה תהא ראויה לסוכה ולא מן העשוי בפסול שאינו ראוי לסוכה ואתה מתקנו בתיקון מועט כי האי דמכשר לה בקלילה ולא הדר סתר לה ומיהו נענוע קרוב לסתירה הוא שמגביה כל אחד לבדו ומניחו וחוזר ומגביה את חבירו ומניחו: **אהדרינהו רב יוסף לאפיה.** בכעס: **אכשורי מכשר.** בלא נענוע דקסבר קיצתה זו היא גמר עשייתה. והיכי דמי תעשה ולא מן העשוי כגון החוטט בגדיש לעשות לו סוכה [טו.] שהסיכוך היה מאליו ואינו נוגע בו לעשות שום מעשה אלא פותח אחת מדפנותיו ונכנס לעומקו ונוטל העומרים ומשליך והסוכה נעשית מאליה דופנותיה וסككה אבל זה שקיצצן זהו מעשה שלה שגמר בהכשר: **רמא תכלתא.** הטיל ציצית: **לפרזומא דאינשי ביתיה.** לטלית אשתו דקסבר לילה זמן ציצית הוא וראיתה אותו (במדבר טו) פרט לכסות קומת אבל כסות לילה חייב והוא מצות עשה שלא הזמן גרמא ונשים חייבות: **תנאן.** לציציות בכנפות הטלית חוט אחד כפול ד' ותוחבו בכנף ועודנו חוט א' כופלו והרי הן שמנה כפלים ופוסק ראשין שלהן ונעשין שמנה חוטין ורב עמרם שכח ולא פסקן עד שעשה כל הגדילים וקשריהם וגמלאת עשוין בפסול דאין בה אלא חוט אחד ואתא לקמיה כו': **טעיל נ' קרנות בבת אחת.** שעשה ארבע כפלים ארוכין כשיעור שתי ציציות ותוחב ראשו אחד בכנף זה וראשו אחר בכנף זה וכפף הראשין על שהגיעו זה לזה לאמצע ארכה: **מאי לאו קושר.** עשה הגדיל בזו ובזו ואחר כך פסק אמצעה ונעשו שתים ואע"פ שנעשו בפסול דכולה קודם שנפסקה חוט אחד הוא: בעינן

אי קביעי להוי בקינופות. אע"פ שזה יש לה גג וזה אין לה גג מ"מ לא חשיב גג כיון דאין גבוהין עשרה ובשביסה אית ביה חדא לריעותא דנקליטין אין לה גג וגבוה עשרה וקינופות יש לה גג ואין גבוהים י': **מותר** לישן בכילת חתנים בסוכה **אע"פ** שיש לה גג **ואע"פ** שגבוהה עשרה. אין הלכה כן דאמרינן בסוף פירקין (דף יט:) אבל אשכחיה לרב יוסף דגני בכילת חתנים בסוכה אמר כמאן כר"א משמע דלא שרי אלא בלא גג ואמר בפרק הישן (לקמן דף כו.) רב שרא ליה לרב אחא ברדלא למיגני בכילת חתנים בסוכה משום בקי כלומר דמלטער פטור מן הסוכה משמע דהא לאו הכי אסור אפילו בגדיש לה גג אי כאידך לישנא דשמואל בגבוה עשרה ואע"פ שאין לה גג:

דרב עמרם חסידא רמא תכלתא לפרזומא דאינשי ביתיה.

וכן רב יהודה פרק התכלת (מנחות דף מג.) דקסברי לילה זמן ציצית ולא מצות עשה שהזמן גרמא הוא ונשים חייבות כרבנן דפרק התכלת (שם) דאמרי הכל חייבין בציצית נשים ועבדים ור"ש פוטר בנשים וכוותיה ק"ל מדלחיק גמרא ברים פרק שני דזבחים (דף יח:) לחוקומי תנאי התם כולהו כר' שמעון דממעטו כסות לילה ומרבי כסות קומה ועובדא דר' יהודה בר אילעאי פ' במה מדליקין (שבת ד' כה: ושם) שהיו תלמידיו מחבין ממנו כנפי כסותן דאמרינן ואינהו סבור גזרה משום כסות לילה ואיכא טעמא אחרינא פ' התכלת (מנחות מ:) ומדנקט האי טעמא שמע מינה דהוא עיקר ועוד בפרק במה מדליקין (שבת מ:) גבי האי דפריך דכי היכי דמרבי שאר בגדים לענין טומאה נרבי נמי לענין ציצית מאשר תכשה בה ומשני דהוא מיבעי לרבות כסות קומה ומייתי ברייתא דר"ש שמע מינה דכן הלכה וסתם ברייתא דפ"ק דקדושין (דף לד: ושם) גבי מצות עשה שהזמן גרמא דקתשיב ציצית ועוד דרבנן דר"ש מוקי פרק התכלת (מנחות דף מג:) ולאיתם אותו לכדתניא ולאיתם וזכרתם ראה מצוה זו וזכור מצוה אחרת התליה בה ואיזו זו קריאת שמע אלמא קסברי קריאת שמע דאוריתא וקיימא לן קריאת שמע דרבנן בפ' מי שמתו (ברכות דף כא.) ומיהו מזה אין ראיה דהא רב יהודה דאמר ק"ש דרבנן ואשכחן דרמא תכלתא לפרזומא דאינשי ביתיה דפרק התכלת והוא דרים כאידך תנא דדרים וזכור מצוה אחרת ואיזו זו כלאים ועוד יש ראיה מפרק שני דברכות (דף יד:) דאמר רב יוסף כמה מצוה הא שמעתא דבמערבא (אמרי) לא [1] (אמר) מצות ציצית בלילה ומסיק דאתחולי הוו מתחלי וכיון דמתחלינן גמרינן משמע מהא דלילה לאו זמן ציצית: **פסיקתן** זו **היא עשייתן.** גרע עשאה מן הקולים ומן הגרדין דלעיל (דף ט.) דאף על פי שעושין אחרי כן הציצית לגמרי לא חשבינן ליה עשייתן משום דבעינן תלייה לשם מצוה: פסולין

ה"ג **וכיון נמי אע"ג דלא גבוה עשרה כיון דקביע הוי אוהלא דלא גרע מקינופות.** והך מלתא שמעתא בתפי נפשה הוא דלא כסילה דאי לא גבוה לישתרי להוציא ראשו חוץ לחלון: **כילא חתנים.** אינה כשאר כילה ואין עושין לה גג והיא סביבות המטה וגגה משופע כשל נקליטין: **ליהוי לקינופות.** וליפסלא אף בפחות מי': **לגבי קינופות לא קביעי.** לחשוב כמותה ליפסול אף בפחות מי': **לגבי כילה קביעי.** הלכך איכא פסלי בי' אפילו אית להו גג וכילה לא פסלה אפילו בי' כי אית לה גג: **רי' יהודה.** לקמן מפרש בפרק הישן: **נוהגים היינו ישנים תחת המטה.** דמטה לגבי סוכה אהל ערלי הוא שמסלקין אותה ממקום למקום: **דלגבה עשויה.** לשכב על גבה ולא תחתיה להיות לו אהל הלכך לאו שם אהל עליה וטעמא לאו משום ערלי הוא אלא לאו שמה אהל: **אבל כילה דלתוכה עשויה.** ולאהל הלכך שם אהל עליה ואע"ג דערלי הוא לא מיפקע שמיה קמ"ל רבה דטעמא דרבי יהודה התם כו': **מתני' הדלה.** טרלי"ד בלע"ז: **קיסום.** איר"ל בלע"ז והוא גדלה כגפן: **פסולה.** שאין מסككין במחובר דאמר מר (דף יב.) בחספך מגרגך ומיקבך בפסולת גורן ויקב הכתוב מדבר: **הרבה מהן.** ומבטלן ברוב: **או שקצצן.** אף לאחר שסككה בהן ולא אמרינן תחילת עשייתה בפסול ופסולה: **זה הכלל כו'.** בגמרא [ע"ב] יליף לה: **ואין גידולו מן הארץ.** כגון עורות בהמה ואפילו לא מקבלי טומאה כגון שמחוסרין מלאכה: **גמ' ויפיב.** רב יוסף וקאמר הכי הא דתנן או שקצצן כשרה אמר רב עלא נהי דאין צריך לחזור ולסותרה כולה אבל צריך הוא לנענע קצת אותם שהוסككו במחובר לאחר קיצתן דתהוי להו הך נעשייה דאי לא פסולה משום תעשה ולא מן העשוי [שם] דהכי משמע סוכות תעשה כשאתה עושה אותה תהא ראויה לסוכה ולא מן העשוי בפסול שאינו ראוי לסוכה ואתה מתקנו בתיקון מועט כי האי דמכשר לה בקלילה ולא הדר סתר לה ומיהו נענוע קרוב לסתירה הוא שמגביה כל אחד לבדו ומניחו וחוזר ומגביה את חבירו ומניחו: **אהדרינהו רב יוסף לאפיה.** בכעס: **אכשורי מכשר.** בלא נענוע דקסבר קיצתה זו היא גמר עשייתה. והיכי דמי תעשה ולא מן העשוי כגון החוטט בגדיש לעשות לו סוכה [טו.] שהסיכוך היה מאליו ואינו נוגע בו לעשות שום מעשה אלא פותח אחת מדפנותיו ונכנס לעומקו ונוטל העומרים ומשליך והסוכה נעשית מאליה דופנותיה וסككה אבל זה שקיצצן זהו מעשה שלה שגמר בהכשר: **רמא תכלתא.** הטיל ציצית: **לפרזומא דאינשי ביתיה.** לטלית אשתו דקסבר לילה זמן ציצית הוא וראיתה אותו (במדבר טו) פרט לכסות קומה אבל כסות לילה חייב והוא מצות עשה שלא הזמן גרמא ונשים חייבות: **תנאן.** לציציות בכנפות הטלית חוט אחד כפול ד' ותוחבו בכנף ועודנו חוט א' כופלו והרי הן שמנה כפלים ופוסק ראשין שלהן ונעשין שמנה חוטין ורב עמרם שכח ולא פסקן עד שעשה כל הגדילים וקשריהם וגמלאת עשוין בפסול דאין בה אלא חוט אחד ואתא לקמיה כו': **טעיל נ' קרנות בבת אחת.** שעשה ארבע כפלים ארוכין כשיעור שתי ציציות ותוחב ראשו אחד בכנף זה וראשו אחר בכנף זה וכפף הראשין עד שהגיעו זה לזה לאמצע ארכה: **מאי לאו קושר.** עשה הגדיל בזו ובזו ואחר כך פסק אמצעה ונעשו שתים ואע"פ שנעשו בפסול דכולה קודם שנפסקה חוט אחד הוא: בעינן

מסורת הש"ס

1) [לקמן כח:], 2) לקמן כ:, 3) [עיין ט:], 4) [ע"ק קב. ע"ז ז.], 5) [מנחות מג.], 6) ואין גבוהים י' מ"מ לא חשיב גג כיון דאין גבוהים י'. כ"ה בס"ת.

1) [ל"ל אמרין],

הגהות הב"ח

(א) במשנה כל דבר שהוא מקבל טומאה:

גליון הש"ם

רש"י ד"ה לפרזומא כו' אבל בסות לילה חייב. עי' בשער א' מ"ג מהלכות ציצית:

מוסף רש"י

לא אתי אהל ארעי ומבטל אהל קבע. להסיר אם הסוכה מכלן (לקמן כא:). הדלה עליה. הרים ופשט עליה כעין לשת שקורין טרייל"ל (לעיל ט:). ואת הקיסום. עצם המתפשט מאלד ושרשיו כאילן ועיקרו כאילן וקורין לו אילדר"ל ומתפשט ועולה על החומות (שם). רמי תכלתא לפרזומי דאינשי ביתיה. היה מטיל ציצית לנגד שמתכסה בו אשתו (מנחות מג.).

רבינו חננאל

(1) [דאין בית נמי בדאית ביה י' טפחים למה לי למימר, אלא שמע מינה אפילו פחות מ[ן]ז' טפחים כיון דקבוע אהלא הוא, דלא גרע מקינופות. לישנא אחרינא אמר רב יהודה אמר שמואל מותר לישן בכילת חתנים בסוכה לפי שאין לה גג, ואע"פ שגבוה י' טפחים. מיתיבי הישן בכילת חתנים כו'. ואסיקנא נקליטין לגבי קינופות לא קביעי, נקליטין לגבי כילה קביעא. דרש רבא בר רב הונא מותר לישן בכילה בסוכה, ואע"פ שיש לה גג ואע"פ שגבוה י' טפחים. כמאן כר' יהודה דאמר נוהגין היינו שהיינו ישנים תחת המטה בסוכה כו'. קסבר לא אתו אהלי ערלי ומבטלי אהלי קבע, לא שנא כילה ולא שנא מטה לא מבטלי סוכה. הדלה עליה את הגפן ואת הדלעת כו'. יתיב רב יוסף וקאמר הא דתנן או שקצצן כשרה, אמר רב עלה וצריך לנענע אחר שקצצן, כלומר צריך

(2) כ"נ דל"ל.

עין משפט
נר מצוה

א [טוס"ע פו"ח סי' תרכז סעי' ב]:

סח ב מיי' פ"ב מהלכות סוכה הלכה כג סמג עשין מג טור ש"ע א"ח סי' תרכז סעיף ג:

סט ג מיי' שם הלכה יב סמג שם טוש"ע א"ח סי' תרכט סעיף יג:

ע ד מיי' וסמג שם טור ש"ע א"ח סי' תרכז סעיף א:

עא ה מיי' שם טור ש"ע שם סעיף ב:

עב ו מיי' שם הלכה א ב סמג שם טוש"ע א"ח סי' תרכט סעיף א ב:

עג ז מיי' שם הלכה יב סמג שם טוש"ע א"ח סי' תרכז סעיף ב:

עד ח מיי' פ"ג מהלכות ציצית הלכה יד סמג עשין כו:

לעזי רש"י

טרלי"ד (טרייליי"ר). להגביה גפן על כלונסאות. איר"א (יידר"א). קיסוס (צמח מטפס).

רבינו חננאל (המשך)

מעשה לשם סוכה בסכך עצמה. אמר ליה רב הונא, שמואל אומר צריך לנענע אף על פי שהתכסם, אבל רב מכשר אפילו בלא נענוע, אלא כיון שקצצו והוציאו מתורת מחוברין דיו. כי הא דרב עמרם חסידא תלה ציצית בטלית בני ביתו, זה פ' בפרזומא דאינשי ביתיה, ותלאם קודם שתהך ראשי החוטין ויפריד החוטין זה מזה, אתא לקמיה דרב חייא בר אשי אמר ליה הכי אמר רב מפסיק ראשי חוטין וכשירין. ש"מ מדקאמר רב גבי ציצית פסיקתן זו היא עשייתן, כך שמע מינה דגבי סוכה קצוצתן מן הקרקע של גפן ושל דלעת ושל קיסם היא עשייתן. ואקשינן על שמואל מיהא דתני ר' חייא, הטיל ציצית לשתי קרנות, והחוטין מתוחין מזה הקרן לזה הקרן כמתחיות חוטין במסכת, ואחר כך פיסק באמצע ונתפזרו הקרנות כשירין, שנמצא בכל קרן ציצית כמצותן. הנה בפסיקה בלבד [כשרין], דלא בעינן מעשה אחר, אלא אמרינן זה מעשה הוא חשוב. ודחינן לההיא דתני ר' חייא, כגון שקישר ועשה מעשה אחר שפסק ביניהם. והא אתא לאשמעינן, מהו דתימא